REZOLUȚIA (UE) 2024/2316 A PARLAMENTULUI EUROPEAN

din 11 aprilie 2024

conținând observațiile care fac parte integrantă din decizia privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică) aferent exercițiului financiar 2022

PARLAMENTUL EUROPEAN,

— având în vedere decizia sa privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică) aferent exercițiului financiar 2022,

— având în vedere articolul 100 și anexa V la Regulamentul său de procedură,

— având în vedere Raportul special nr. 5/2022 al Curții de Conturi Europene,

— având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A9-0134/2024),

A. întrucât, potrivit situației veniturilor și cheltuielilor sale ([1]), bugetul definitiv al ENISA (denumită în continuare „Agenția") pentru exercițiul financiar 2022 a fost de 39 207 625 EUR, ceea ce reprezintă o creștere cu 67,03 % față de bugetul pe 2021; întrucât creșterea bugetului Agenției se explică în principal prin sarcini suplimentare legate de implementarea în regim pilot a Acțiunii de sprijin în materie de securitate cibernetică; întrucât bugetul Agenției provine în principal de la bugetul Uniunii;

B. întrucât, în raportul său privind conturile anuale ale agenției pentru exercițiul financiar 2022 („raportul Curții"), Curtea de Conturi („Curtea") declară că a obținut asigurări rezonabile cu privire la fiabilitatea conturilor anuale ale agenției și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente,

Gestiunea bugetară și financiară

1. constată cu satisfacție că eforturile de monitorizare a bugetului din cursul exercițiului financiar 2022 au avut ca rezultat o rată de execuție bugetară a creditelor de angajament pentru exercițiul în curs de 99,93 %, ceea ce reprezintă o creștere cu 0,42 % față de 2021; constată, în continuare, că rata de execuție a creditelor de plată pentru anul în curs a fost de 52,02 %, ceea ce reprezintă o scădere de 25,38 % în comparație cu 2021;

2. subliniază că cuantumul bugetului final al Agenției este rezultatul unei modificări în valoare de 15 000 000 EUR, adoptată de Consiliul de administrație la 5 august 2022, ca urmare a punerii în aplicare a unei acțiuni de sprijin în materie de securitate cibernetică menite să permită Agenției să ajute în mai mare măsură statele membre, în conformitate cu mandatul său; constată că majoritatea angajamentelor din cadrul acțiunii de sprijin în materie de securitate cibernetică au fost semnate târziu în cursul exercițiului, ceea ce explică rata relativ scăzută a plăților (și reportările importante care au urmat);

Performanță

3. felicită Agenția pentru faptul că și-a implementat programul de lucru pe 2022 în proporție de 100 %; salută faptul că Agenția utilizează indicatori-cheie de performanță pentru a-și evalua activitățile și rezultatele în raport cu obiectivele programului său de lucru; observă că anumite rezultate nu și-au atins pe deplin obiectivele din cauză că au fost redefinite prioritățile în utilizarea resurselor pentru a oferi acțiuni de sprijin în materie de securitate cibernetică ca răspuns la invadarea ilegală și neprovocată a Ucrainei de către Rusia; constată că unele dintre realizările cele mai afectate de redefinirea priorităților au fost, printre altele, realizările 4.2 „Dezvoltarea și consolidarea politicilor, procedurilor, metodologiilor și instrumentelor operaționale standard pentru criza cibernetică" și 5.3 „Inițierea dezvoltării unei rețele fiabile de vânzători/furnizori";

4. este conștient de faptul că invadarea ilegală și neprovocată a Ucrainei de către Rusia a dominat agenda de securitate a Uniunii în 2022; constată cu satisfacție că Agenția și-a intensificat coordonarea și pregătirea și a contribuit la conștientizarea comună a situației de către Uniune, furnizând regulat rapoarte situaționale privind activitatea cibernetică; evidențiază că s-a intensificat, de asemenea, coordonarea și schimbul de informații cu rețelele de securitate cibernetică, cum ar fi Rețeaua europeană a organizațiilor de legătură în materie de crize cibernetice (CyCLONe), care constă în autorități naționale de gestionare a crizelor în materie de securitate cibernetică, și cu numeroase comunități sectoriale sprijinite de Agenție; salută eforturile depuse de Agenție pentru a asigura canale de comunicare între nivelurile politic, operațional și tehnic, precum și o cooperare consolidată cu rețeaua echipelor de intervenție în caz de incidente de securitate informatică;

([1]) JO C 377, 30.9.2022, p. 2.

5. constată cu satisfacție că, în 2022, Agenția a pilotat harta termică a Uniunii, care a urmărit să ofere o imagine de ansamblu rapidă a incidentelor și evenimentelor cibernetice care afectează sectoarele critice ale Uniunii ca urmare a activității cibernetice legate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei; constată că aceste sectoare au contribuit la raportul Comisiei privind analiza și conștientizarea integrată a situației, cu 52 de actualizări privind situația și incidentele legate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, contribuind la mecanismul Uniunii de gestionare a crizelor;

6. constată că, potrivit Raportului special nr. 5/2022 al Curții: „Securitatea cibernetică a instituțiilor, organelor și agențiilor UE", numărul atacurilor cibernetice asupra organismelor UE este în creștere netă, iar nivelul de pregătire în materie de securitate cibernetică în cadrul organismelor Uniunii variază și, în general, nu este proporțional cu amenințările tot mai mari; observă că, întrucât organismele Uniunii sunt puternic interconectate, o deficiență în unul dintre ele le poate expune și pe celelalte la amenințări la adresa securității; subliniază că Curtea recomandă ca Agenția și Centrul de răspuns la incidente de securitate cibernetică pentru instituțiile, organele și agențiile Uniunii să se concentreze mai mult pe organismele Uniunii care au mai puțină experiență în gestionarea securității cibernetice prin: (a) identificarea domeniilor prioritare în care instituțiile, organele și agențiile Uniunii au cel mai mult nevoie de sprijin, de exemplu prin evaluări ale maturității, și (b) punerea în aplicare a acțiunilor de consolidare a capacităților, în conformitate cu memorandumul lor de înțelegere; invită Agenția să soluționeze problemele ridicate de Curte și să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la orice măsuri luate în această privință;

7. constată că Agenția a desfășurat diverse activități în 2022 pentru a-și îndeplini rolul de sprijinire a Uniunii; constată că, deși Agenția a putut sprijini mai multe dosare de politică, cum ar fi securitatea rețelelor și a informațiilor, reziliența cibernetică și reziliența operațională digitală, constrângerile legate de resurse au împiedicat Agenția să sprijine în mod activ dosarele de politică cu dispoziții în materie de securitate cibernetică, cum ar fi spațiul european al datelor privind sănătatea, și alte dosare de politică esențiale, cum ar fi piețele digitale și serviciile digitale; constată că alte activități au inclus informarea factorilor de decizie cu privire la eficacitatea cadrelor de securitate cibernetică existente și acordarea de sprijin sectoarelor critice; constată, de asemenea, că adoptarea Directivei (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului ([2]) (Directiva NIS 2) se distinge ca o măsură care urmărește să soluționeze problemele și să armonizeze politicile în întreaga Uniune; înțelege că armonizarea insuficientă în punerea în aplicare a Directivei NIS 1 a dus la fragmentarea acțiunii desfășurate, lucru pe care Directiva NIS 2 dorește să îl remedieze; este conștient că aceasta din urmă își extinde domeniul de aplicare introducând noi sarcini orizontale pentru Agenție, cum ar fi registrul Uniunii pentru entitățile digitale; evidențiază că Agenția și-a adaptat serviciile și resursele adoptând o nouă strategie pentru a răspunde cerințelor în continuă evoluție ale peisajului securității cibernetice;

Eficiența și realizările

8. constată că Agenția a încercat să utilizeze în mai mare măsură serviciile partajate cu alte agenții și/sau cu Comisia, inclusiv, de exemplu, prin procese de achiziții publice între agenții și interinstituționale și prin partajarea serviciilor cu Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop) și cu Centrul european de competențe în materie de securitate cibernetică (ECCC); constată, de asemenea, că, în 2022, Agenția a semnat un acord privind nivelul serviciilor cu Centrul european de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică, nou-înființat, pentru a furniza acestuia servicii de responsabil cu protecția datelor și de contabilitate, acord care urmează să fie pus în aplicare în 2023;

9. ia act de măsurile pe care Agenția le-a luat pentru a trece de la o metodologie tradițională care ține seama de numărul angajaților la o planificare strategică a forței de muncă pentru a anticipa și a soluționa deficitul de personal, pentru a construi o forță de muncă flexibilă și a aloca resurse domeniilor prioritare;

10. salută contribuția Agenției la promovarea serviciilor partajate între agenții prin intermediul mai multor rețele în domeniul achizițiilor publice, al resurselor umane, al TIC, al gestionării riscurilor, al gestionării performanței, al protecției datelor, al securității informațiilor și al contabilității; subliniază beneficiile orizontale ale colaborării și adaptării bunelor practici și că inițiativele comune reunesc perspective diverse, reduc duplicarea eforturilor, îmbunătățesc învățarea și consolidează relațiile dintre participanți; încurajează Agenția să identifice procedurile interne care ar putea fi raționalizate prin noi instrumente informatice;

11. ia act cu satisfacție de faptul că Agenția s-a implicat în exercițiul-pilot din cadrul Rețelei agențiilor UE pentru a sprijini agențiile Uniunii să își sporească gradul de pregătire pentru viitorul nou regulament privind securitatea cibernetică;

12. reamintește că este important să se îmbunătățească gradul de digitalizare a Agenției în ceea ce privește funcționarea și gestionarea internă, dar și pentru a accelera digitalizarea procedurilor; subliniază că Agenția trebuie să își continue eforturile proactive în această privință, pentru a evita un decalaj digital între agenții;

([2]) Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2) (JO L 333, 27.12.2022, p. 80).

Politica de personal

13. constată că, la 31 decembrie 2022, schema de personal era completată în proporție de 89,02 %, fiind ocupate 73 de posturi de agenți temporari din cele 82 autorizate în bugetul Uniunii (față de 76 de posturi autorizate în 2021); constată că, în 2022, pentru Agenție au lucrat și 27 de agenți contractuali, 10 experți naționali detașați, 10 angajați temporari și 16 contractanți;

14. constată cu îngrijorare lipsa echilibrului între sexe în rândul personalului din conducerea superioară și medie a Agenției, 12 membri din 17 (71 %) fiind bărbați; consideră că echilibrul între femei și bărbați în cadrul personalului de conducere de nivel superior și mediu al Agenției trebuie îmbunătățit; reamintește că este important să se asigure echilibrul de gen și invită Agenția să ia în considerare acest aspect pe viitor la numirea cadrelor superioare și medii; ia act de distribuția genurilor în cadrul Consiliului de administrație al Agenției, 41 de membri din 55 (75 %) fiind bărbați; recunoaște că componența Consiliului de administrație depinde în mare măsură de numirile făcute de statele membre; insistă ca Comisia și statele membre să aibă în vedere că este important să se garanteze echilibrul între femei și bărbați atunci când numesc membrii Consiliului de administrație al Agenției; ia act de distribuția echilibrată a genurilor în cadrul personalului Agenției, în ansamblul său, care numără 57 de bărbați (52 %) și 53 de femei (48 %); ia act de măsurile pe care Agenția le-a luat pentru a rezolva problemele legate de echilibrul de gen, care includ revizuirea politicii sale de recrutare pentru a încuraja candidaturile femeilor; constată, de asemenea, că Agenția a planificat în strategia sa instituțională să obțină certificatul de excelență în materie de diversitate și incluziune al rețelei de agenții UE până la sfârșitul anului 2025;

15. constată că Agenția are o politică de protecție a demnității persoanei și de împiedicare a hărțuirii psihologice și sexuale și că Agenția face parte din grupul operativ de consilieri confidențiali existent la nivelul agențiilor; așteaptă cu interes să primească raportul și recomandările acestora; ia act de faptul că nu au fost raportate cazuri de hărțuire în 2022 și încurajează Agenția să dezvolte în continuare activitatea de prevenire a cazurilor și în viitor;

16. își exprimă îngrijorarea cu privire la dezechilibrul geografic din rândul personalului de conducere de nivel înalt și mediu și al altor categorii de personal al Agenției, care numără în proporție de 40,9 % cetățeni greci; insistă că trebuie să se facă îmbunătățiri; invită Agenția să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la acest lucru;

17. constată cu îngrijorare că, în cursul elaborării programului de lucru pentru 2023, Agenția a identificat un deficit de resurse de 734 000 EUR și de două ENI în operațiuni și de 2,5 milioane EUR în servicii corporative; constată, de asemenea, că o evaluare aprofundată a nevoilor în materie de resurse umane pentru perioada 2023-2025 a scos la iveală un decalaj semnificativ, în special în ceea ce privește domeniile critice de activitate și că, fără posturi suplimentare, Agenția ar putea fi nevoită să stabilească priorități și să ajusteze viitoarele programe de lucru pentru a compensa deficitul de resurse; constată că Consiliul de administrație al Agenției a indicat, de asemenea, că ar trebui crescut numărul de posturi pentru ca Agenția să își poată îndeplini pe deplin și în mod durabil mandatul;

18. salută eforturile Agenției de a integra persoanele cu dizabilități creând infrastructuri accesibile și servicii de sprijin;

19. constată că, în 2022, Agenția a continuat să acorde sprijin complementar personalului sub formă de vouchere, rambursarea abonamentelor de internet și programul fit@work și că și-a elaborat un cod de conduită care definește așteptările Agenției în ceea ce privește comportamentul și conduita membrilor personalului;

Achizițiile publice

20. constată cu îngrijorare că Curtea a identificat două cazuri în care Agenția a atribuit contracte cu valoare scăzută (sub 15 000 EUR) fără a publica un raport de evaluare și o decizie de atribuire aprobată și semnată în mod corespunzător de ordonatorul de credite, ceea ce contravine punctelor 30.3 și 30.4 din anexa I la Regulamentul financiar; reamintește, în acest sens, că Curtea a formulat o observație similară în raportul său din 2021 și că, în răspunsul său, Agenția a afirmat că a luat deja măsurile necesare pentru a rezolva această problemă; insistă că este important să se pună în aplicare proceduri pentru a asigura respectarea deplină a Regulamentului financiar; invită Agenția să soluționeze problemele ridicate de Curte și să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la orice evoluții în acest sens;

21. constată că, potrivit Curții, în 2022, Agenția a propus cadrelor sale de conducere o evaluare profesională efectuată de un prestator extern, desemnat de Agenție; constată că, în trei cazuri, Agenția a plătit direct prestatorul pentru aceste servicii, în timp ce, în restul de 23 de cazuri, ea a rambursat costul serviciului managerilor, care plătiseră ei înșiși furnizorul; constată că suma totală plătită de Agenție pentru cele 26 de evaluări a fost de 120 276 EUR; regretă că Agenția a selectat furnizorul fără să lanseze o procedură deschisă de achiziții și, din acest motiv, Curtea concluzionează că aceste plăți au fost neconforme; invită Agenția să soluționeze problemele ridicate de Curte și să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la orice măsuri luate în această privință;

22. insistă asupra faptului că obiectivul normelor privind achizițiile publice este de a permite entităților contractante să obțină bunurile și serviciile de care au nevoie la cel mai bun preț, asigurând, în același timp, concurența loială între ofertanți și respectarea principiilor transparenței, proporționalității, egalității de tratament și nediscriminării; invită Agenția să își îmbunătățească în continuare procedurile de achiziții publice, asigurând respectarea deplină a normelor aplicabile, pentru a obține cel mai bun raport calitate-preț;

Prevenirea și gestionarea conflictelor de interese și transparența

23. ia act de măsurile în vigoare în cadrul Agenției și de eforturile constante depuse de aceasta pentru a asigura transparența, prevenirea și gestionarea conflictelor de interese și observă că CV-urile membrilor Consiliului de administrație, precum și declarația lor de angajament și declarațiile lor de conflicte de interese sunt publicate pe site-ul internet al Agenției, deși unele CV-uri lipsesc;

24. constată că Agenția nu a raportat niciun caz de conflict de interese în 2022; constată, de asemenea, că Agenția a adoptat Decizia 15/2021 a Consiliului de administrație privind prevenirea conflictelor de interese și actualizarea modelelor pentru declarații; insistă că este important să se instituie proceduri pentru a monitoriza respectarea normelor referitoare la practica „ușilor turnante” și pentru a monitoriza activ activitatea profesională a membrilor personalului lor de conducere, inclusiv a celor care au părăsit agenția în ultimii doi ani, pentru a putea detecta situațiile de tip „ușă turnantă” nedeclarate;

25. constată că calendarul reuniunilor dintre conducerea Agenției și părțile interesate externe este accesibil publicului pe site-ul său web;

26. reamintește că este important ca Agenția să capete o mai mare vizibilitate în mass-media, pe internet și pe platformele de comunicare socială, pentru a-și face cunoscută activitatea în rândul cetățenilor;

Controlul intern

27. constată că Serviciul de Audit Intern a efectuat în 2021 un audit privind programarea planificării strategice și gestionarea performanței și a publicat raportul său final de audit în aprilie 2022, făcând trei recomandări importante; constată, de asemenea, că Agenția este de acord cu observațiile formulate în audit și că a luat măsurile necesare pentru a răspunde acestor preocupări;

28. constată că, potrivit Curții, Agenția nu dispune de un model de evaluare prestabilit, și anume de orientări, care să ajute comitetul de evaluare să evalueze ofertele; constată că există riscul ca ofertele să nu fie evaluate în mod consecvent de către fiecare membru al comitetului de evaluare; invită Agenția să soluționeze problema ridicată de Curte și să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune;

29. constată că, în 2022, Agenția a efectuat controale *ex post* ale tranzacțiilor financiare efectuate în cursul exercițiului financiar 2021, în conformitate cu articolul 45 alineatele (8) și (9) din Regulamentul delegat (UE) 2019/715 al Comisiei ([3]); atrage atenția asupra faptului că au fost identificate trei deficiențe, care au condus la trei recomandări privind tranzacțiile financiare, dintre care niciuna nu a fost considerată critică; constată că, pentru a remedia principala deficiență, în 2022 a fost introdusă o monitorizare săptămânală a termenului de plată pentru a avertiza personalul competent în materie de finanțe cu privire la tranzacțiile urgente care mai trebuie procesate și pentru a respecta cadrul juridic privind termenele de plată;

([3]) Regulamentul delegat (UE) 2019/715 al Comisiei din 18 decembrie 2018 privind regulamentul financiar cadru pentru organele instituite în temeiul TFUE și al Tratatului Euratom și menționate la articolul 70 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 122, 10.5.2019, p. 1).

30. constată că, în 2022, evaluarea eficacității sistemelor de control intern ale Agenției s-a bazat pe indicatorii cadrului și, de asemenea, pe informații suplimentare din rapoartele de evaluare (a riscurilor) specifice, din constatările de audit și din alte surse relevante; constată că evaluarea controalelor interne ale Agenției indică o asigurare rezonabilă în ceea ce privește facilitarea operațiunilor eficace și eficiente, asigurarea calității raportării și respectarea reglementărilor, dar sunt necesare unele îmbunătățiri în ceea ce privește anumite principii pentru a spori eficacitatea și a asigura punerea în aplicare corespunzătoare a controalelor interne; invită Agenția să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la acțiunile întreprinse în urma evaluării îmbunătățirilor necesare;

Alte observații

31. constată că Agenția a pus în aplicare măsuri importante pentru a spori protecția securității cibernetice, cum ar fi soluția de e-mail securizată (SECEM2), un exercițiu „cu echipă roșie”, măsuri subsecvente de corecție și consolidare, dezafectarea sistemelor moștenite, actualizarea cadrului intern de politică în materie de securitate cibernetică;

32. salută faptul că Consiliul de administrație al Agenției a adăugat în documentul unic de programare 2022-2024 obiectivul Agenției de a atinge neutralitatea climatică în toate operațiunile sale până în 2030; constată că, odată cu adoptarea strategiei instituționale a Agenției, certificarea EMAS și achizițiile publice ecologice sunt obiective-cheie ale Agenției; constată că se preconizează ca procesul de certificare să fie finalizat în cursul anului 2024;

33. face trimitere, pentru alte observații cu caracter orizontal care însoțesc decizia privind descărcarea de gestiune, la rezoluția sa din 11 aprilie 2024 ([4]) referitoare la performanțele, gestiunea financiară și controlul agențiilor.

([4]) Texte adoptate la această dată, P9_TA(2024)0280.